

Metodika předkládání novodobých archiválií po vydání zákona č. 101/2000 Sb.

Problematiku předkládání novodobých archiválií podle zákona 97/1974 Sb., ve znění pozdějších novel, a zákona č. 101/2000 Sb. je nutno rozdělit do dvou částí:

1. Předkládání archiválií mladších 30 let

Do archiválií mladších 30 let lze nahlížet podle ustanovení zákona č. 97/1974 Sb., o archivnictví, v pozdějším znění, jen se souhlasem ředitele nebo vedoucího archivu, kde jsou archiválie uloženy. Pokud by však byla ohrožena bezpečnost státu nebo veřejná bezpečnost nebo právem chráněné zájmy osob, ředitel nebo vedoucí archivu odepřou nahlížení nejen do archiválií mladších 30 let, ale i do ostatních archiválií, tj. i do archiválií starších 30 let.

2. Předkládání archiválií obsahujících osobní či citlivé údaje

Pokud badatel požaduje předložení archiválií obsahujících osobní údaje, je nutno podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů, dbát, aby osoba, jejíž osobní údaje archiválie obsahuje, neutrpěla újmu na svých právech, zejména na právu na zachování lidské důstojnosti, a také dbát na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života osob, jichž se údaje týkají. Předkládáním těchto archiválií se přitom rozumí předkládání celých inventárních jednotek. Pro badatelské účely nelze např. oddělit z inventární jednotky archiválie obsahující osobní údaje a archiválie bez osobních údajů badateli předložit.

Při předkládání archiválií obsahujících citlivé údaje (§ 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb.) se proto doporučuje tento postup: jestliže badatel požaduje předložení archiválií obsahujících citlivé údaje o osobě, o níž lze předpokládat, že žije, je badatel povinen požádat každou takto dotčenou osobu o ověřené prohlášení, že souhlasí se studiem těchto archiválií (§ 9 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb.). Prohlášení je pak trvalou součástí badatelského listu.

Pokud osoba, které se citlivé údaje obsažené v archiváliích týkají, již zemřela, je nutno postupovat podle ustanovení § 15 občanského zákoníku, který praví, že "Po smrti fyzické osoby přísluší právo na ochranu její osobnosti manželu a dětem, a není-li jich, jejím rodičům". Badatel je proto povinen požádat o písemný souhlas se studiem takových archiválií zákonem určené osoby.

Při předkládání archiválií obsahujících osobní údaje (§ 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb.) je možno postupovat stejným způsobem, nebo je anonymizovat, tzn. předložit badateli kopii archiválie se znečitelněnými osobními údaji (§ 5 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb.). Tento postup je výhodný zejména pro typy archiválií s osobními údaji o několika osobách (např. statistiky s osobními údaji apod.).

V souvislosti s předkládáním archiválií obsahujících osobní údaje je nutno vést v patrnosti, že zmíněný zákon č. 101/2000 Sb. stanoví v § 4, že "osobním údajem je jakýkoliv údaj týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze na základě jednoho či více osobních údajů přímo či nepřímo zjistit jeho identitu. O osobní údaj se nejedná, pokud je třeba ke zjištění identity subjektu údajů nepřiměřené množství času, úsilí či materiálních prostředků."

To znamená, že určeným nebo určitelným osobním údajem zákon rozumí pouze takový údaj, který identifikuje jednoznačně osobu. Takovými údaji proto nejsou např. pouhá jména osob či pouze adresy bez dalších údajů (např. bez rodného čísla).